

20.10.2003

1138/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Matti Vartia

LÄHESTYMISKIELLON VAIKUTUS POISTUMISLUPAHARKINNASSA JA POISTUMISLUPA-ANOMUKSEN KÄSITTELEMÄTTÄ JÄTTÄMINEN

1
KANTELU

Arvostelitte kirjeessänne A:n vankilan henkilökunnan sekä erityisesti apulaisjohtaja B:n menettelyä --- poistumislupa-anomuksen käsittelyyn sekä --- liittyvissä asioissa. Arvostelitte myös apulaisjohtaja B:n kirjoituksessaan ilmoittamaa vankeinhoitolaitoksen ylimmän johdon kantaa lähestymiskiellon vaikutuksesta poistumislupa-asioiden ratkaisuihin. Pyysitte oikeusasiamiestä tutkimaan kannanoton lainmukaisuuden. ---

3
RATKAISU

3.2
Lähestymiskiellon vaikutus poistumislupaharkinnassa

Arvostelitte lähestymiskiellojen huomioimista poistumislupia myönnettäessä. Erityisesti arvostelitte apulaisjohtaja B:n kirjoituksessaan ilmoittamaa käsitystään vankeinhoitolaitoksen ylimmän johdon kannasta, jonka mukaan vangille ei tulisi myöntää poistumislupaa paikkakunnalle, jonka alueella hänellä on voimassaoleva lähestymiskielto.

Rikosseuraamusviraston lausunnon mukaan ei ole mitään ehdotonta kieltoa myöntää lähestymiskieltoon määrätulle henkilölle poistumislupaa paikkakunnalle, jolla suojattava henkilö asuu. Lausunnossa todetaan myös, että poistumislupaharkinnassa tulee erityisen tarkoin huomioida lähestymiskiellon edellyttämät rajoitukset sekä va nkiin liittyvät riskitekijät.

Rikosseuraamusviraston lausunnosta ilmenee poistumislupaharkinnassa huomioon otettavat säännökset. Säännökset antavat päätöksentekijälle laajan harkintavallan poistumisluvan noudattamisen todennäköisyyttä arvioitaessa huomioon otettavista seikoista. Lähestymiskiellon huomioimista päätösharkinnassa ei ole nimenomaisesti säännelty. Säännöksen mukaan anomusta ratkaistaessa on kuitenkin otettava huomioon kaikki tiedossa olevat

seikat, joilla saattaa olla merkitystä arvioitaessa sitä tulisiko vanki noudattamaan lupaehtoja. Poistumislupapäätös perustuu aina tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Katson, että vangille määrätty lähestymiskielto on yksi seikoista, joka voidaan ottaa huomioon päätösharkinnassa. Tältä osin voin yhtyä Rikosseuraamusviraston lausunnossa esitettyyn.

Kuten Rikosseuraamusviraston lausunnoista ilmenee, apulaisjohtaja B:n käsitys viraston kannasta lähestymiskiellon vaikutuksesta poistumisluvan myöntämiseen on virheellinen. Koska Rikosseuraamusvirasto on jo saattanut kyseisen kannanottonsa A:n vankilan johtajan tietoon lähettämällä hänelle tiedoksi lausuntonsa, asia ei anna minulle tältä osin aihetta enempään. Saatan kuitenkin edellä toteamani kannanoton A:n vankilan johtajan tietoon.

3.3

Poistumislupa-anomuksen käsittely

Kirjeessänne arvostelite poistumislupa-anomuksenne käsittelemättä jättämistä. Epäilitte sen johtuneen lähestymiskieltoa koskevan asian vireilläolosta.

Apulaisjohtaja B:n selvityksen mukaan syy anomuksenne käsittelemättä jättämiseen oli se, että anomuksenne käsittelyyn ottamista A:n vankilassa ei pidetty tarkoituksenmukaisena. Tämä johtui siitä, että olisitte ollut anottuna ajankohtana sijoitettuna C:n vankilaan.

Katson, että selvityksen perusteella ei ole aihetta epäillä, että anomuksen käsittelemättä jättäminen oli johtunut lähestymiskieltoasian vireilläolosta. Käsitykseni mukaan mikäli anottu ajankohta on sellainen, että poistumislupa-anomus ehditään käsitellä uudessa sijoitusvankilassa ennen anottua ajankohtaa, voi olla perusteltua, että anomus siirretään sinne käsiteltäväksi.

Laitoksen menettely asiassa on kuitenkin ongelmallinen siltä osin, että anomustanne ei siirretty toiseen laitokseen käsiteltäväksi. Anomuksenne on ilmeisesti vain palautettu Teille. Tätä tukee se, että vankiasiakirjoissanne ei ole kyseistä anomusta. Poistumislupa-anomuksenne vireilläolo lakkasi siten käytännössä laitoksen yksipuolisella toimenpiteellä.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Vangilla on siten oikeus saada poistumislupa-anomuksensa asianmukaisesti käsitellyksi. Käsitykseni mukaan laitos ei voi palauttaa poistumislupa-anomusta vangille ilman hänen pyyntöään tai suostumustaan. Sillä seikalla, että vanki tullaan siirtämään toiseen laitokseen, ei voida perustella kyseistä menettelyä. Myöskään sillä seikalla, että vanki voi anoa uudelleen poistumislupaa, kuten olettekin tehnyt C:n vankilassa, ei ole merkitystä asian yhteydessä. Katson apulaisjohtaja B:n menettelleen virheellisesti siinä, kun hän palauttanut poistumislupa-anomuksenne Teille ilman anomuksen asianmukaista käsittelyä.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen A:n vankilan menettelyn virheellisyydestä A:n vankilan johtajan sekä apulaisjohtaja B:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen päätöksestäni.

Kiinnitän myös A:n vankilan johtajan huomiota kohdissa 3.2 ja --- esittämiini käsityksiin.

Muihin toimenpiteisiin kantelunne ei anna aihetta.
